Help, waar is mijn vak?

Aandacht voor de professionele identiteit van technische (hbo) docenten binnen de context van vernieuwend onderwijs

Veel hogeronderwijsinstellingen voeren vernieuwingen door in hun onderwijs. Technologische ontwikkelingen hebben invloed op het onderwijs, maar ook is er meer focus op het aanleren van generieke vaardigheden van studenten zoals (interdisciplinair) samenwerken, reflectie, zelfsturing of creativiteit. Aan docenten de taak om studenten te begeleiden bij deze invulling van meer activerend onderwijs.

Binnen dit TechYourFuture vooronderzoek hebben we onderzocht welke thema's spelen rondom de professionele identiteit van technische (hbo) docenten binnen de context van deze vernieuwingen, en welke mogelijke uitdagingen ze ervaren. We wilden meer zicht krijgen op wat docenten beweegt, wat ze ervaren, wat de gevolgen zijn van de verandering voor bijvoorbeeld de motivatie voor het vak én hoe dit in hun eigen opleidinsteam wordt besproken/behandeld.

Onderzoeksaanpak:

Literatuur-onderzoek → **Diepte-interviews met 19 technische docenten** → **Focusgroepen met technische docenten en teamleiders** → **Data-analyse en rapportage** → **Plan voor een vervolgonderzoek met actielijnen**

Bevindingen: *ervaringen van docenten*

Motivatie voor het vak

- Docenten beginnen vanwege passie voor het vak en de wens om studenten te inspireren.
- Het gevoel van vervulling komt voort uit het overbrengen van vakinhoud, het enthousiasmeren van studenten en de sociale aspecten van het werken in het onderwijs.

Ervaren veranderingen

Docenten ervaren twee veranderingen in het onderwijs:

- Toenemende generieke opleiding van studenten, met geïntegreerde vakken en focus op projectmatig leren.
- Shift naar een andere rol voor docenten, waarbij actief leren van studenten wordt gestimuleerd.

Impact van veranderingen

- Sommige docenten ervaren stress door het verdwijnen van vakken en veranderingen in hun docentrol.
- Docenten benoemen het belang van waardering voor vakinhoudelijke expertise om docenten te behouden voor het beroep en om onderwijskwaliteit te waarborgen.

Eigenaarschap

- De mate waarin docenten eigenaarschap en autonomie ervaren, is bepalend voor hun reactie op verandering; top-down beslissingen leiden tot weerstand. De logheid van de organisatie met bijbehorende regeltjes verkleinen het gevoel van invloed.

Teamdynamiek /teamleiding

- Docenten zien dat veranderingen leiden tot onrust binnen het team. Ze hebben last van de negatieve impact op teamdynamiek.
- In teamoverleggen wordt wél gesproken over de inhoudelijke kant van veranderingen, maar niet over wat dit met mensen in het team doet.
- Sommige docenten ervaren erkenning en support van teamleiders, maar onderliggende zorgen worden niet altijd besproken.

Vervolgonderzoek:

Binnen het TechYourFuture vervolgonderzoek bouwen we voort op onze bevindingen en verkennen we samen met zeven technische docententeams van het ROC van Twente, Saxion en Windesheim hoe we hen kunnen ondersteunen bij:

- Het begeleiden van meer activerend onderwijs gerelateerd aan vakinhoud.
- Het versterken van de professionele identiteit van docenten.
- Het ontwikkelen van effectief (team)leiderschap.

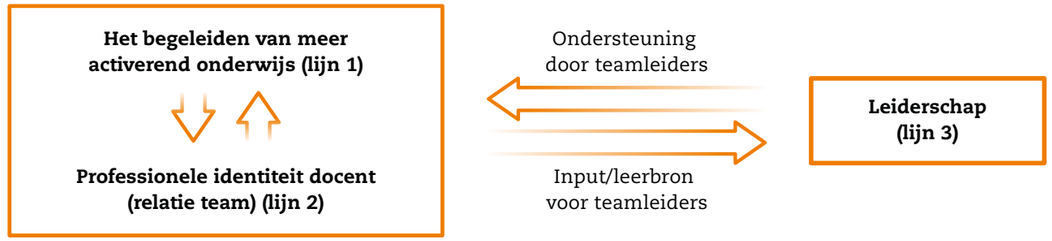

Onderzoekers en facilitators werken samen met docenten en teamleiders. Het onderzoek bestaat uit drie fasen:

1. Oriëntatiefase

Identificeren van behoeften van teams en teamleiders en het ontwerpen van interventies.

2. Interventiefase

Uitvoeren van interventies en onderzoeken van effectiviteit. Voorbeelden van interventies zijn professionaliseringsactiviteiten voor docenten, het ontwikkelen van concrete tools voor het begeleiden van meer activerend onderwijs gerelateerd aan vakinhoud en een learning community voor teamleiders.

3. Reflectiefase

Reflectie op ervaringen en bundelen van inzichten. Ontwikkelde tools geschikt maken voor een breder publiek.

Geraadpleegde literatuur o.a.:
Beijaard, D. (2009). Leraar worden en leraar blijven: over de rol van identiteit in professioneel leren van beginnende docenten. Inaugural lecture. Eindhoven University of Technology.
Van Diggelen, M. R., Doulougeri, K. I., Gomez-Puente, S. M., Bombaerts, G., Dirkx, K. J. H., & Kamp, R. J. A. (2021). Coaching in design-based learning: A grounded theory approach to create a theoretical model and practical propositions. International Journal of Technology and Design Education, 31, 305-324.
Woudt-Mittendorff, K., & Visscher-Voerman, I. (2019). Docent als coach van het leerproces. Onderwijsinnovatie, juni.

TECH YOUR FUTURE